

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-69-T

Datum: 6. avgust 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući
sudija Michèle Picard
sudija Elizabeth Gwaunza

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 6. avgusta 2009.

TUŽILAC

protiv

**JOVICE STANIŠIĆA
FRANKA SIMATOVIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO HITNOJ MOLBI ODBRANE ZA DALJE PODNESKE
PSIHIJATRIJSKOG VEŠTAKA**

I

**ODLUKA PO ZAHTEVU ODBRANE ZA REDIGOVANJE MEDICINSKIH
IZVEŠTAJA**

Tužilaštvo

g. Dermot Groome
gđa Doris Brehmeier-Metz

Branioci Jovice Stanišića

g. Geert-Jan Alexander Knoops
g. Wayne Jordash

Branilac Franka Simatovića

g. Vladimir Domazet

Prevod

Istorijat postupka

1. Dana 26. juna 2009. godine, dr De Man, psihijatrijski veštak koga je imenovao Sud, podneo je Veću medicinski izveštaj u skladu s modalitetima suđenja koje je utvrdilo Veće (dalje u tekstu: Izveštaj dr De Mana).¹ Dr De Man se u svom izveštaju obraća Veću sa pitanjem da li bi ono podržalo njegov sastanak sa gđom Lidijom Vukašinović.²
2. Stanišićeva odbrana je 6. jula 2009. zatražila od Veća da naloži dr De Manu da dostavi dodatne podneske u kojima će se pozabaviti konkretnim, prethodno formulisanim pitanjima (dalje u tekstu: Molba).³ Tužilaštvo je odgovorilo 8. jula 2009. protiveći se Molbi (dalje u tekstu: Odgovor).⁴ Stanišićeva odbrana je 10. jula 2009. zatražila odobrenje da replicira na Odgovor (dalje u tekstu: Molba za repliku).⁵ Molba za repliku odobrena je 15. jula 2009. i Veće je neformalnim putem obavestilo strane u postupku o svojoj odluci. Stanišićeva odbrana je 17. jula 2009. uložila repliku na Odgovor (dalje u tekstu: Replika).⁶
3. Stanišićeva odbrana je 13. jula 2009. zatražila od Veća da naloži da određena vrsta osjetljivih informacija ubuduće bude redigovana u medicinskim izveštajima kako bi se zaštitila prava na privatnost g. Stanišića (dalje u tekstu: optuženi) i trećih strana, kao što su porodica, prijatelji ili saradnici (dalje u tekstu: Zahtev).⁷ Tužilaštvo je odgovorilo 20. jula 2009. protiveći se Zahtevu (dalje u tekstu: Odgovor na Zahtev).⁸

¹ Podnesak Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) u vezi s Izveštajem psihijatrijskog veštaka, 26. jun 2009; v. takođe Odluka o izmeni modaliteta suđenja, 9. jun 2009, Dodatak B (dalje u tekstu: Modaliteti suđenja), par. 11.

² Izveštaj dr De Mana, str. 5.

³ Hitan zahtev odbrane za dodatne podneske psihijatrijskog veštaka, 6. jul 2009, par. 4, 6, 12-13.

⁴ Odgovor tužilaštva na Hitan zahtev odbrane Jovice Stanišića za dodatne podneske psihijatrijskog veštaka, 8. jul 2009, par. 1, 9.

⁵ Molba odbrane za odobrenje da uloži repliku na Odgovor tužilaštva na Hitan zahtev odbrane Jovice Stanišića za dodatne podneske psihijatrijskog veštaka, 10. jul 2009.

⁶ Replika odbrane na Odgovor tužilaštva na Hitan zahtev odbrane Jovice Stanišića za dodatne podneske psihijatrijskog veštaka, 17. jul 2009.

⁷ Zahtev odbrane za redigovanje medicinskih izveštaja, 13. jul 2009, par. 2, 7.

⁸ Odgovor tužilaštva na Zahtev odbrane za redigovanje medicinskih izveštaja, 20. jul 2009, par. 1, 11, 28.

Prevod

Argumenti strana u postupku

Molba

4. Stanišićeva odbrana u Molbi traži detaljnije i sveobuhvatnije ispitivanje optuženog od strane dr De Mana sa dodatnim izveštajem kojim bi bila obuhvaćena sledeća pitanja:

(a) GAF skala i Hamiltonov skor za optuženog; (b) sposobnost optuženog da se koncentriše i fokusira na detalje ovog predmeta (za razliku od tipa sposobnosti potrebne u normalnom životu); (c) sposobnost optuženog da održava razumnu koncentraciju u vezi s detaljima svog predmeta (uključujući efekte svih lekova koji su trenutno prepisani); (d) sposobnost optuženog da izdrži primanje *[sic]* instrukcija (braniocima bi bilo od pomoći da znaju koliko rada i napora klijent može da podnese, šta može i šta ne može da učini; kao i eventualne rizike koji bi mogli proizaći iz rada odbrane sa njim u primanju instrukcija i razgovorima o predmetu); (e) da li je klijent suicidalan[;] i (f) da li je postojeći režim tretmana (npr. posete dr Petro Vica *[sic]*) adekvatan i, shodno tome, da li mu pojačani psihijatrijski program može biti od pomoći.⁹

5. Stanišićeva odbrana tvrdi da su informacije iz Izveštaja dr De Mana "potpuno neadekvatne" za potrebe sticanja smislenog razumevanja kognitivnih sposobnosti optuženog i njegovih suicidalnih i samopovređujućih rizika.¹⁰ Stanišićeva odbrana dalje od Veća traži da naloži dr De Manu da se pozabavi sledećim, prethodno formulisanim pitanjima:

(a) da li je optuženi sposoban da razume prirodu optužbi i postupka protiv njega, uključujući posledice osude po tim optužbama? (b) da li je optuženi sposoban da daje instrukcije svojim braniocima u vezi s odbranom od optužbi? (c) da li je optuženi sposoban da svedoči u svoje ime ako odluči da to učini? (d) da li je optuženi fizički sposoban da izdrži pretresni postupak u punom trajanju (oko pet časova dnevno, pet dana nedeljno) ili neku umanjenu formulu

⁹ Molba, par. 4, 6, 12.

¹⁰ Molba, par. 9.

Prevod

rasporeda? (e) da li zdravstveno stanje optuženog iziskuje ikakvo posebno prilagođavanje u svrhu podrške njegovoj procesnoj sposobnosti?¹¹

6. Tužilaštvo u svom Odgovoru naglašava da ne bi trebalo da bude od važnosti to da li je optuženi sposoban da se koncentriše na detalje predmeta, nego to da li on ima široko razumevanje postupka i opšteg smisla onoga što se izrekne u sudnici.¹² Tužilaštvo dalje tvrdi da je dr De Man zapravo dotakao pitanja za koja Stanišićeva odbrana sada traži da budu rešena.¹³ Najzad, tužilaštvo tvrdi da su prethodno formulisana pitanja u suštini pravne prirode i stoga predstavljaju "pokušaj ponovnog otvaranja pitanja sposobnosti".¹⁴ Stanišićeva odbrana u Replici razjašnjava da je Zahtev usmeren samo na pribavljanje dodatnih informacija o zdravstvenom stanju optuženog i da se njime ne traži da on bude proglašen procesno nesposobnim.¹⁵

Zahtev

7. Stanišićeva odbrana u Zahtevu tvrdi da ne postoji "nikakav javni interes dovoljan da opravda javno širenje privatnih ili ličnih informacija u vezi s optuženim (izuzev konkretnog medicinskog tretmana ili dijagnoza) ili bilo koje teme koja se odnosi na njegovu porodicu, prijatelje ili saradnike ili se njih tiče".¹⁶

8. U svom Odgovoru na Zahtev tužilaštvo tvrdi da bi redigovanje izvesnih delova medicinskih izveštaja bilo u suprotnosti s pravilnim sprovođenjem suđenja i dovelo u pitanje transparentnost režima izveštavanja.¹⁷ Tužilaštvo traži od Veća da ponovo potvrdi lekarima koji učestvuju u izveštavanju o zdravlju optuženog da sve informacije koje se tiču dijagnoze optuženog treba da budu sadržane u njihovim izveštajima.¹⁸ Tužilaštvo dalje predlaže sistem po kom bi izveštaji bili privremeno uskraćeni javnosti tako da bi eventualni zahtevi za redigovanja mogli biti pripremljeni od strane Stanišićeve odbrane i

¹¹ Molba, par. 13.

¹² Odgovor, par. 3.

¹³ Odgovor, par. 4.

¹⁴ Odgovor, par. 5.

¹⁵ Replika, par. 3.

¹⁶ Zahtev, par. 2, 4.

¹⁷ Odgovor na Zahtev, par. 11-13.

¹⁸ Odgovor na Zahtev, par. 17, 28.

Prevod

da bi Veće moglo o njima da odlučuje.¹⁹ Na kraju, tužilaštvo traži da se status Zahteva i Odgovora na Zahtev promeni sa poverljivog na javni.²⁰

Merodavno pravo

9. Pravilo 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa da, na zahtev bilo koje strane ili *proprio motu*, sudija ili pretresno veće mogu izdavati naloge, pozive, naloge *subpoena*, naloge za hapšenje i predaju koji mogu biti potrebni za svrhe istrage ili za pripremanje ili vođenje suđenja.

10. Pravilo 74*bis* Pravilnika predviđa da pretresno veće može, *proprio motu* ili na zahtev strana u postupku, naložiti medicinsko, psihijatrijsko ili psihološko ispitivanje optuženog.

Diskusija

Molba

11. Osnovna dužnost Veća je da postupa u predmetu protiv optuženog i g. Simatovića i ono u tom pogledu ima obavezu na osnovu člana 20 Statuta da obezbedi da suđenje bude pravično i ekspeditivno. Tokom poslednjih meseci, Veće je uložilo značajne napore da obezbedi uslove za ublažavanje zdravstvenih problema optuženog. To uključuje, između ostalog, mogućnost skraćenih sudskih sednica, mogućnost učestalijih ili dužih pauza u danima održavanja pretresa, kao i mogućnost da se optuženi služi video-konferencijskom vezom u svrhu praćenja postupka i učestvovanja u njemu iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija. Intenzivnim medicinskim nadzorom u potpunosti su otklonjeni osnovni razlozi za zabrinutost i obezbeđeno je da zdravstveno stanje optuženog ostane u najmanju ruku stabilno. Kada je reč nekim pritužbama optuženog, konstantno postoji nesklad između njegovih tvrdnji i medicinskih ispitivanja. Veće takođe mora da uspostavi pravičnu ravnotežu između nadzora nad zdravstvenim stanjem optuženog i fokusiranja na postupanje u predmetu. Veće je u tom kontekstu razmotrilo Molbu.

¹⁹ Odgovor na Zahtev, par. 25.

²⁰ Odgovor na Zahtev, par. 2, 27-28.

Prevod

12. Stanišićeva odbrana je jednom ranijom prilikom odlučila da zatraži daljnja razjašnjenja od dr De Mana.²¹ Veće se tom molbom pozabavilo u svojim Razlozima od 22. jula 2009., u kojima je izjavilo da Stanišićeva odbrana nije pokazala da su informacije kojima raspolaže (uključujući Izveštaj dr De Mana) nedovoljne za potrebe odlučivanja o odgađanju ili prekidu postupka, odnosno o tome da li postupak treba nastaviti u odsustvu optuženog zbog njegovog zdravstvenog stanja.²² Veće ponavlja ovaj zaključak i, u ovoj fazi, smatra nepotrebnim dostavljanje privremenog izveštaja dr De Mana. Veće je ipak svesno toga da dr De Man, shodno paragrafu 11 Modaliteta suđenja, treba da dostavi svoj sledeći izveštaj krajem avgusta 2009. Veće će sada razmotriti da li smatra primerenim davanje instrukcija dr De Manu da u svom sledećem izveštaju odgovori na bilo kakva konkretna pitanja.

13. Kako je Veće ranije konstatovalo, pitanja kao što su prethodno formulisana pitanja koja je iznela Stanišićeva odbrana iziskuju pravno utvrđivanje u kom činjenice predočene u medicinskom izveštaju predstavljaju samo jedan, iako značajan, faktor.²³ Konačnu odluku u tom pogledu treba da donese Veće, kada bude obavешteno o odgovarajućim medicinskim činjenicama kojima raspolažu lekari koji podnose izveštaje.²⁴ Veće s tim u vezi napominje da pitanje (d) u paragrafu 5 gore iziskuje informacije o fizičkoj sposobnosti optuženog da izdrži postupak, a koje nije u domenu konkretne stručne oblasti o kojoj je dr De Man imenovan da izveštava.

14. Dr De Man je specijalista u oblasti neuropsihijatrije i ima mnogo godina stručnog iskustva u oblasti psihijatrije, uključujući sudsku psihijatriju. On je Veću podneo četiri izveštaja i svedočio je pred Većem 2008. godine. Dr De Man je upoznat sa zdravstvenim stanjem optuženog i konsultovao se sa drugim medicinskim stručnjacima koji učestvuju u tretmanu ili ispitivanju optuženog.²⁵

²¹ T. 1552, 1559; v. Razlozi za Odluku da se odbije Zahtev Stanišićeve odbrane za odgodu suđenja i za Odluku da se rasprava zakazana za 29. jun 2009. održi u odsustvu optuženog, 22. jul 2009. (dalje u tekstu: Razlozi od 22. jula 2009.).

²² Razlozi od 22. jula 2009., par. 17.

²³ Odluka o početku suđenja i modalitetima suđenja, 29. maj 2009. (dalje u tekstu: Odluka o modalitetima), par. 22.

²⁴ *Ibid.*

²⁵ Up. Izveštaj dr De Mana, str. 4-5.

Prevod

15. Veće očekuje da svi lekari koji podnose izveštaje, u okviru svojih stručnih oblasti, koriste sve informacije koje se tiču dijagnoze optuženog u svojim izveštajima. Veće smatra da se dr De Man opredelio za takav pristup u svojim ranijim izveštajima Veću. Ovom Odlukom dr De Manu se stavljaju na znanje stavovi koji su zauzele strane u postupku i Veće u vezi s tim pitanjima. Veće poziva dr De Mana da razmotri mogućnost da se u svom sledećem izveštaju pozabavi svim medicinskim elementima na kojima se zasnivaju prethodno formulisana pitanja koja spadaju u njegovu stručnu medicinsku oblast i u onoj meri u kojoj on to smatra primerenim. U tom pogledu, Veće naglašava, kako je gore elaborirano, da su mu potrebne medicinske činjenice kako bi doneo određene pravne zaključke. Kada je reč o specifičnoj metodologiji koju treba primeniti, uključujući medicinske testove koje treba sprovesti, Veće konstatuje da je to pitanje koje treba da rešava stručnjak koga imenuje Sud. Veće dalje poziva dr De Mana da u svom sledećem izveštaju razmotri da li se u svojim ranijim izveštajima već pozabavio nekim medicinskim elementima na kojima se zasnivaju pitanja koja je pokrenula Stanišićeva odbrana. Veće dalje razjašnjava da će pozvati dr De Mana kako bi ga dodatno ispitalo u sudnici, na zahtev neke od strana ili *proprio motu*, ako bude smatralo da su potrebna razjašnjenja njegovih izveštaja.

16. U vezi s pitanjem dr De Mana vezanim za informativni sastanak sa gđom Lidijom Vukašinović, Veće ostavlja dr De Manu da odluči da li bi takav sastanak smatrao korisnim za svoje izveštavanje u svojstvu veštaka koga je imenovao Sud. Veće u tom pogledu napominje da su konsultacije dr De Mana sa drugim licima u okruženju optuženog po svemu sudeći bile od pomoći za njegovo izveštavanje.

17. Veće dalje napominje da Stanišićeva odbrana u svojoj Replici izjavljuje da je smernice u vezi s ispunjavanjem moralnih i pravnih obaveza branilaca u pogledu primanja instrukcija od njihovog klijenta "odavno trebalo utvrditi".²⁶ Kako je gore napomenuto, Veće se tim pitanjima bavi u skladu sa svojom obavezom da obezbedi pravično i ekspeditivno suđenje. Veće konstatuje da su naponi koje je uložilo u vezi s ocenjivanjem zdravstvenog stanja optuženog dovoljni da Stanišićeva odbrana može dalje razmotriti svoje moralne i pravne obaveze. U tom pogledu, Veće takođe upućuje

²⁶ Replika, par. 7-10.

Prevod

Stanišićevu odbranu na Odluku Veća po Zahtevu u vezi s procesnom sposobnošću, koja se u značajnoj meri bavi tim pitanjem; odluku koja nije osporena;²⁷

Zahtev

18. Veće ponovo naglašava značaj potpunog i transparentnog medicinskog izveštavanja.²⁸ Međutim, transparentno medicinsko izveštavanje ne sme nepotrebno zadirati u pravo optuženog ili trećih lica na privatnost. Ipak, eventualna redigovanja medicinskog izveštaja dolaze u obzir samo kada je reč o "redigovanju u odnosu na javnost", a ne kao "redigovanje u odnosu na Veće ili strane u postupku". Veće je uvereno da svi lekari koji pripremaju izveštaje, pošto su sada upoznati s ovim pitanjem, mogu identifikovati sve takve oblasti u svojim budućim izveštajima navodeći ih u posebnom dodatku koji bi u tom slučaju trebalo da bude zaveden kao "poverljiv" od strane Sekretarijata Međunarodnog suda. Ukoliko lekari koji podnose izveštaje ne budu sigurni da li bi određene informacije trebalo navesti u izveštaju ili u posebnom dodatku, pozivaju se da zatraže odgovarajuće smernice Veća posredstvom Sekretarijata Međunarodnog suda.

19. U vezi sa zahtevom tužilaštva za izmenu statusa Zahteva i Odgovora na Zahtev, Veće konstatuje da nema potrebe za ukidanjem njihovog poverljivog statusa budući da ova Odluka daje javnosti dovoljno informacija o suštini argumenata strana u postupku.

Dispozitiv

20. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu pravila 54 Pravilnika, Veće

ODBIJA Molbu;

ODBIJA Zahtev;

UPUĆUJE sekretara da ovu Odluku uruči dr De Manu, dr Siersemi, dr Oldenburgu i dr Eekhofu;

²⁷ Odluka po Zahtevu u vezi s procesnom sposobnošću, 10. mart 2008.; v. takođe Odluka o modalitetima, par. 13.

²⁸ V. Odluka o modalitetima; Razlozi od 22. jula 2009.

Prevod

NALAZI sekretaru da uputi sve medicinske stručnjake koji podnose medicinske izveštaje ovom Veću u skladu s Modalitetima suđenja da sve osjetljive lične informacije o optuženom ili trećim stranama koje nisu direktno vezane za bolesti optuženog, navode u poverljivom dodatku svojim izveštajima;

UPUĆUJE sekretara da te odvojene dodatke zavodi kao poverljive dodatke izveštajima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnom smatra verzija na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Alphons Orie,
predsedavajući

Dana 6. avgusta 2009. godine

U Hagu,

Holandija

[pečat Međunarodnog suda]